

Müzik Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Müzik Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26391>

Özet

Müzik Okuryazarlık Ölçeği, **Enol Afacan** ve Nuri Şentürk tarafından 2016 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle okul öncesi ve sınıf eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin **müzik okuryazarlık** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 5 alt boyuttan oluşan toplam 32 maddeden meydana gelmektedir ve yanıtlar 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak toplanmaktadır. Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin yüksek iç tutarlılığı (Cronbach Alpha = 0.904) ve faktör analizine uygunluğu (KMO = 0.841) sağ olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Müzik Okuryazarlık, Müzik Eğitimi, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Güvenirlilik, Likert.

Yazarlar

Enol Afacan, Nuri Şentürk

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, üniversitelerin eğitim fakültelerinde yer alan okul öncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği gibi alanlarda öğrenim gören öğrencilerin müzikle ilgili temel bilgi, beceri ve tutumların kapsayan **müzik okuryazarlık** yeterliliklerini belirlemektir. Ölçek, bu öğrencilerin müzik eğitimine yönelik eksikliklerini tespit etmeye ve müfredat geliştirme çalışmalarına bilimsel bir dayanak sağlamaya hizmet etmektedir.

Ölçek, öğretmen adayların pedagojik yeterliliklerini ve müzikal birikimlerini değerlendirerek, gelecekteki mesleki uygulamalarında müzik eğitimini ne ölçüde etkin kullanabileceklerine dair önemli veriler sunmaktadır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireyin müziği anlama, yorumlama, değerlendirme ve temel düzeyde uygulama becerilerini içeren **Müzik Okuryazarlık** (Music Literacy) kavramıdır. Bu yapı, müzikal sembollerini okuma, ritim ve melodi algısı, müzikal terim bilgisi ve müziğe karşı genel tutum gibi bileşenleri içermektedir.

Ölçek, bu geniş yapıyı temsil eden 32 madde ve bu maddelerin gruplandırıldığı 5 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, müzik okuryazarlığın farklı yönlerini (örneğin, teorik bilgi, pratik beceri, nota okuma vb.) ayrılmaz hedeflemektedir.

Geçerlik

Müzik Okuryazarlık Ölçeği'nin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizlerde yüksek düzeyde geçerlik kanıtları elde edilmiştir. Faktör analizine uygunluğu test eden **Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)** katsayısı 0.841 olarak hesaplanmıştır.

Kaiser, 0.90 üzerindeki değerleri mükemmel olarak nitelendirmektedir; dolayısıyla elde edilen 0.841 değeri, ölçeğin faktör analizine mükemmele yakın bir düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin faktör analizi için anlamlı olup olmadığını gösteren **Bartlett Testi** sonucu 3403.119 ($p < .01$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç, verilerin çok değişkenli normal dağılıma uygun olduğunu ve faktör analizinin uygulanabilirliğini istatistiksel olarak desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için **Cronbach Alpha** güvenirlik katsayısı kullanılmıştır. Müzik Okuryazarlık Ölçeği için tespit edilen **Cronbach Alpha** değeri 0.904'tür.

Bu değer, sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilen 0.70 eğerinin oldukça üzerindedir ve ölçeğin maddeleri arasında yüksek düzeyde bir homojenlik ve iç tutarlılık bulunduğunu ifade etmektedir. Yüksek güvenirlik katsayısı ($\alpha > 0.90$), ölçeğin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar vereceğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek için yapılan faktör analizinde, verilerin örneklem büyüklüğü ve faktörleştirme uygunluğu değerlendirilmiştir. **Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)** örneklem yeterliliği katsayısı 0.841 çikması, veri setinin faktör analizine son derece uygun olduğunu kanıtlamıştır.

Ayrıca, değişkenler arasındaki korelasyonun sıfır hipotezini reddeden **Bartlett Testi**'nin anlamlılık düzeyi ($p < .01$) ile, verilerin faktör çökarma işlemi için uygun olduğu onaylanmıştır. Bu analizler sonucunda, 32 madde 5 alt boyuta ayrılmış ve bu alt boyutlar, **müzik okuryazarlık** yapısının farklı yönlerini temsil etmiştir.

Ölçek Yapısı

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: 32 madde ve 5 alt boyutlu, 5'li **Likert** tipi derecelendirme ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri (Öğretmen adaylar?)

Ya? Grubu: Yeti?kin (Genellikle 18-25 ya? aras?)

Popülasyon Detaylar?: Okul Öncesi E?itimi ve S?n?f E?itimi Anabilim Dallar?nda öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanır. Derecelendirme sistemi: 1= Hiç Kat?lm?yorum - 5= Tamamen Kat?lıyorum.

Anahtar Kelimeler

Müzikal Yeterlilik, Öğretmen Aday?, Güvenirlilik Katsay?s?, ?enol Afacan, KMO, Okul Öncesi E?itimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?enol Afacan

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: senolafacan@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücretler ve Uygulama Y?li?

Ölçek, Afacan ve ?entürk taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ?enol Afacan ile ileti?ime ge?ilmesi önerilmektedir. Sorumlu yazar?n e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

Makalenin orijinal tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: ijoess.com.

Kaynaklar

Afacan, ?. ve ?entürk, N. (2016). Okul öncesi ve s?n?f e?itimi anabilim dallar?na yönelik Müzik Okuryazarlı??? Ölçe?inin geli?tirilmesi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 7 (25), 228-247.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: muzik-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf

Müzik Okuryazarlı??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM